

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра менеджменту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА»

на 2023-2024 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Бізнес-адміністрування»
Спеціальність	073 Менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,

Бондар-Підгурська Оксана

Василівна

науковий ступінь і вчене звання,

д. е. н., доцент кафедри менеджменту
організацій і зовнішньоекономічної діяльності,

посада

професор кафедри менеджменту

Контактний телефон	+38-066-294-63-94
Електронна адреса	bondarpodgurskaa@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	Відповідно графіку
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=2491

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування у студентів системи спеціальних знань із організації процесу управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах викликів і загроз новій економіці
Тривалість	4 семестр, разом 150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Форми: лекції та практичні заняття, самостійна робота, тестування, робота з аналізу ситуацій, ділові ігри. Методи: словесні, наочні, практичні.
Система поточної та підсумкової контролю	<i>Поточний контроль</i> : відвідування занять; захист домашнього завдання; дискусія в межах навчального матеріалу; виконання індивідуальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота <i>Підсумковий контроль</i> : ПМК (залік)
Базові знання	Наявність ґрунтовних знань із основ менеджменту, економічної теорії, мікро- та макроекономіки, інноваційний менеджмент, ситуаційний менеджмент.
Мова викладання	Українська
Анотація	У даній навчальній дисципліні розглядаються загальні риси та особливості управління конкурентоспроможністю підприємств на засадах застосування принципів стратегічного управління та корпоративної соціальної відповідальності у форматі протистояння викликам і загрозам ХХІ століття. Приділено увагу особливостям здійснення моніторингу й оцінці конкурентоспроможності підприємства, формуванню організаційно-економічного забезпечення системи управління конкурентоспроможністю, обґрунтуванню та розробці

конкурентної стратегії, визначенню чинників впливу на конкурентні переваги підприємства. Відмінною рисою дисципліни є навчання підтримці конкурентоспроможності підприємства в умовах зростання кількості нових викликів і загроз під час реалізації цілей сталого розвитку XXI тисячоліття завдяки використанню напрацьованих світовою практикою менеджменту інструментів.

Перелік компетентностей для магістрів, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повиненоволодіти студент
<p align="center">Уміння</p> <p>ПРО4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.</p>	<p align="center">Загальні компетенції</p> <p>ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК 09. Здатність активно вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p align="center">Спеціальні компетентності</p> <p>СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми бізнесу та бізнес-організації, формувати обґрунтовані рішення. СК 16. Здатність оцінювати економічну ефективність діяльності, ресурсного потенціалу та конкурентоспроможність бізнес-організації та бізнесу</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
МОДУЛЬ I. Теоретичні основи управління конкурентоспроможністю підприємства		
Тема 1. Суть і значення конкуренції	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати реферат на тему: «Закордонний досвід формування системи антимонопольного регулювання». Підготувати доповідь на тему: «Перший антимонопольний закон – Закон Шермана».
Тема 2. Конкурентоспроможність підприємства: специфіка і проблеми	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Побудуйте імпульсно-резонансний ланцюжок понять базових понять теорії конкуренції. Підготувати доповідь на тему: «Теорія конкурентної переваги М. Портером: суть і практичне використання».
Тема 3. Конкурентне	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати доповідь на тему: «Методи аналізу зовнішнього середовища». Підготувати реферат на тему: «Оцінювання інтенсивності конкуренції та ступеня монополізації ринку».
Тема 4. Конкурентні переваги	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати доповідь на тему: «Технологія формування конкурентних переваг на різних рівнях господарювання». Підготувати реферат на тему: «Класифікація та можливості досягнення конкурентних переваг підприємством»
МОДУЛЬ 2. Напрями оцінки конкурентоспроможності підприємства та управління нею в системі стратегічного управління підприємствами: виклики та загрози		

Тема 5. Основні методи оцінки конкурентоспроможності підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати доповідь на тему: «Комплексний підхід до оцінки конкурентоспроможності підприємства». Підготувати реферат на тему «Практика оцінки конкуренто-спроможності підприємства: світовий досвід».
Тема 6. Діагностика управління конкурентоспроможністю підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати доповідь на тему: «Формування системи діагностики конкурентоспроможності підприємства». Підготувати реферат на тему: 1) «Таксономічний аналіз: суть, переваги, практика застосування»; 2) Діагностика конкуренто-спроможності продукції підприємства; 3) «Оцінювання економічної ефективності діяльності та конкурентоспроможності бізнес-організації».
Тема 7. Стратегія як інструмент управління конкурентоспроможністю підприємства: обґрунтування вибору	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати реферат на тему: «Механізм формування конкурентної стратегії підприємства». Підготувати доповідь на тему: «Концепція розробки та основні елементи програми підвищення конкурентоспроможності підприємств»
Тема 8. Організаційно-економічне забезпечення системи управління конкурентоспроможністю підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати аналітичну доповідь: «Організаційно-економічний механізм управління конкуренто-спроможністю підприємств промисловості, АПК, торгівлі: порівняльний аналіз» Підготувати реферати на тему: 1) «Коворкінг: нова модель організації роботи в умовах пандемії та необхідності підтримки конкурентоспроможності підприємства»; 2) «Нетворкінг у організаційно-економічному забезпеченні системи управління конкурентоспроможністю підприємства».
Тема 9. Імідж як результат ефективного управління конкурентоспроможністю підприємства.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати аналітичну доповідь: «Ребрендинг як стратегія підтримки конкурентоспроможності підприємства». Підготувати реферат на тему: «Формування іміджу підприємства як чинника його конкурентоспроможності»
Тема 10. Управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах викликів і загроз	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	На основі експертної оцінки провести ранжування викликів і загроз 21 століття. Обґрунтувати свою думку. Підготувати реферат на тему: «Інформаційна безпека як чинник конкурентоспроможності підприємств»

Інформаційні джерела

Основні:

1. Конституція України (основний закон). Віче. 1996 р. №9. С. 3-16.
2. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 7 червня 1996 р. № 236/96.
3. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11 січня 2001 р. № 2210.
4. Закон України «Про державну підтримку малого підприємництва» від 19 жовтня 2000 р. № 2063-III. Урядовий кур'єр. 2000. 22 листопада.
5. Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13 жовтня 1992 р. № 2673
6. Закону України «Про обмеження монополізму і недопущення несумлінної конкуренції в підприємницькій

- діяльності». Відомості Верховної Ради, 1992, №21 ст. 296.
7. Закону України «Про природні монополії» від 20.04.2000 №1682-III. Голос України. 2000.
8. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV. //http://zakon.rada.gov.ua.
9. Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, **2022**. 220 с.
10. Стойко І.І. Шерстюк Р.П. Управління конкурентоспроможністю (Програма, курс лекцій, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, термінологічний словник, тести). Навч.-метод. посібник. – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, **2021**. 156 с.
11. Дмитрів І.А., Кирчата І.М., Шершенюк О.М. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник. Харків.: ФОП Бровін О.В., **2020**. 340 с.
12. Цибульська, Е.І. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. . для студентів, які навчаються за спец. 051. Економіка. Харків : Вид-во НУА, **2018**.320 с.
13. Лупак Р. Л., Васильців Т. Г. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. Львів : Видавництво ЛКА, 2016. 484 с.
14. **Бондар-Підгурська О. В.**, Хоменко І. І Науково-методичні засади оцінки ефективності процесу управління інформаційною безпекою підприємств малого та середнього бізнесу: кіберзагрози та інтелектуальна власність. *Проблеми економіки*. **2022**. №2. URL: <https://www.problecon.com/main/>
15. Shymanovska-Dianych L.M., **Bondar-Pidhurska O.V.**, Hliebova A.O. Assessment of the image of the innovative enterprise as a factor of its competitiveness in the conditions of new challenges and threats. *Економіка і регіон*. №1(84). **2022**. <http://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/2546>

Додаткові:

16. **Бондар О. В.** Особливості та проблеми управління комерціалізацією технологій як умови сталого інноваційного розвитку та конкурентоспроможності України. Актуальні питання розвитку економіки: теорія і практика: колективна монографія / за ред. А. О. Касич, М. М. Хоменко. Кременчук: Кременчуцька міська друкарня, 2012. С. 8–15.
17. **Бондар-Підгурська О. В.** Інноваційна активність як основа конкурентоспроможності промислових підприємств України в контексті змін балансу глобальної економічної потужності. *Теоретичні та прикладні аспекти підвищення конкурентоспроможності підприємств*: колективна монографія: у 4- х т. / за ред. О. А. Паршиної. Дніпропетровськ: Герда, 2013. Т. 2. С. 44–54.
18. **Бондар-Підгурська О.В.**, Солових Є.М. Корпоративна соціальна відповідальність як інструмент підвищення ефективності управління виробничих систем: формат формування іміджу. Існуюча практика та новітні тенденції в управлінні суб'єктами господарювання різних організаційно-правових форм: колективна монографія / за ред. Л.М. Савчук, Л.М. Бандоріної. Дніпро: Пороги, 2020. С 132-147. URI: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/10270>
19. **Бондар-Підгурська О.В.**, Уграновська А. І. Управління інформаційною безпекою корпорацій України в умовах нових викликів і загроз. Розвиток підприємництва як фактор росту національної економіки: матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 17 листопада 2021 року). Київ КПІ ім. Ігоря Сікорського, **2021**. С.104.
20. **Бондар-Підгурська О.В.**, Рубан Ю. О., Шевцова К. А. Цифрова грамотність і цифрова культура як індикатори оцінки результативності формування та реалізації стратегії розвитку підприємства в умовах діджитал-економіки. *Перспективи розвитку управлінських систем у соціальній та економічній сферах України: теорія і практика* : зб. матеріалів V Всеукр. наук.-практ. інт.-конф., 2 грудня 2021 р.. К.: КУБГ, 2021. 509 с. С.364-366.
21. Балабанова І. В. Управління конкурентною раціональністю: монографія. Міністерство освіти і науки України, Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Донецьк : ДонНУЕТ, 2008. 538 с.
22. **Бондар-Підгурська О. В.** Науково-методологічні засади сталого інноваційного соціально орієнтованого розвитку економіки. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2016. 531 с.
23. **Бондар-Підгурська О. В.**, Коновалова Н.С. Посилення конкурентоспроможності фахівця в Індустрії 4.0. Проект Chieftain4.0. project approach in the didactic process of universities - international dimension. international scientific journal. : in 4 parts. part 2. lodz : piktor szlaski i sobczak sp??ka jawna, **2020**. 217 pp., P. 25-32
24. Войчак А. В., Камишніков Р. В. Конкурентні переваги підприємства: сутність і класифікація. *Маркетинг в Україні*. 2005. № 2. С. 50-53.
25. Гудько А.В, **Бондар-Підгурська О. В.** Підтримка конкурентоспроможності бізнесу України як основа реалізації цілей сталого розвитку XXI тисячоліття в умовах нових викликів і загроз. *Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті* : тези доповідей XLV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік (м. Полтава, 13–14 квітня 2022 р.). Полтава : ПУЕТ, 2022. Ч. 2. 322 с. С.3-8.
26. **Bondar-Pidhurska O.V.**, Karangwa Charles, Kalu Robinson Abuchi. Innovative activity as a tool to increase the

competitiveness of corporations in conditions non-industrial economy. *Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неіндустріального суспільства*: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції учнів, студентів, аспірантів і молодих вчених (27 жовтня 2020 року, м. Луцьк). С. 40-43.

27. **Bondar-Pidhurska O.V., Kornienko N.M., Kiyantseva M.M.** Corporate social responsibility as a tool for maintaining the image of the enterprise in the conditions of hybrid wars. *Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці*: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 грудня 2020 року). К.: ДУІТ. 2020. С.18-20.

28. **Bondar-Pidhurska O., Glebova A.** Information security as a digital technology's development factor of innovative socially oriented economy. *Atlantis Press. Advances in Economics, Business and Management Research*. 2020. Vol. 156.С. 307-313.

29. **Bondar-Pidhurska O., Glebova A., Solovykh Y.** Challenges, Threats and Possibilities of National Education as a Driver for Innovative Development of Economy. *Atlantis Press. Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. 2021. Vol. 516. С. 6-10.

30. **Bondar-Pidhurska O.V., Karangwa Charles, Ammar Ahmed Omar Ali.** Management of competitiveness of enterprises in conditions of hybrid threats of sustainable development: innovative technologies and ecosconsciousness. *Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 7 грудня 2021 року). К.: ДУІТ, ХНУРЕ. 2021. 694 с. С. 209-211.

31. **Bondar-Pidhurska O. V., Khomenko I. I.** Peculiarities of evaluation of efficiency of the process of information security management of the enterprise: cyber security and intellectual property. *Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects. Proceedings of the 8th International scientific and practical conference*. MDPC Publishing. Berlin, Germany. 2022. Pp. 632-638.

32. Porter M. E. *Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance*. New York: The Free Press, 1992. 557 p.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: завдання виконуються відповідно до графіку навчального процесу. Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-proczesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidaciyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf> .

Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися академічної доброчесності; не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо.

В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf .

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrocheshnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannyavyypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf> .

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf .

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>; *інфографіка* (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacziy-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-apel_pidscontr.pdf

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>.

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>.

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentykyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyvediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Модуль 1 (теми 1-4): відвідування лекцій (0 балів); робота відповідно до трьох рівнів (захист домашнього завдання (1 × 4 бали); обговорення матеріалу занять (1 × 4 бали); виконання навчальних завдань (1 × 4 балів); завдання самостійної роботи (1 × 4 балів)); тестування (1 × 4 бали); поточна модульна робота (20 балів)	40
Модуль 2 (теми 5-10): відвідування лекцій (0 балів); робота відповідно до трьох рівнів (захист домашнього завдання (1 × 3 бали); обговорення матеріалу занять (1 × 3 бали); виконання навчальних завдань (1 × 3 балів); завдання самостійної роботи (1 × 3 балів); тестування (1 × 3 бали); поточна модульна робота (45 балів)	60
Разом за семестр	100

*Додатково 20 балів студент має можливість набрати під час виконання наукової роботи, участі в олімпіаді, науковій конференції тощо, але загальна сума балів не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка за національною шкалою	Якісні критерії оцінки знань
A	90-100	5 (відмінно)	Глибокі знання, можлива незначна кількість помилок
B	82-89	4 (дуже добре)	Міцні знання вище середнього з можливими кількома помилками
C	74-81	4 (добре)	Міцні знання з певною кількістю серйозних помилок
D	64-73	3 (задовільно)	Непогані знання, але є значна кількість серйозних недоліків
E	60-63	3 (задовільно достатньо)	Достатні знання, які задовольняють мінімальним критеріям
FX	35-59	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	Недостатні знання, слабо засвоєний матеріал, невміння самостійно викласти його зміст
F	0-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Невміння осмислити зміст теми і публічно чиписьмово представити його